

Maggie O'Farrell

**VAGYOK
VAGYOK
VAGYOK**

Memoár

Sosem vagyunk közelebb az élethez, mint akkor,
amikor megérint bennünket a halál szele.

GABO

Az egyik szikla mögül egy férfi lép ki elém az ösvényre. Mindketten a hegy tálszerűen behorpadó csúcsán megbújó, sötét vizű hegyi tavacskának a túlsó partján vagyunk. Fejünk felett az ég fehéres-kékes, és ebben a magasságban már nincsenek növények – csak ő meg én vagyunk itt, a sziklák és a mozdulatlan, fekete víztükör. Bakancsos lábát szétvetve áll a keskeny ösvényen, így teljesen elzárja az utat. Mosolyog.

Egyszerre több dolog is átvillan az agyamon. Hogy korábban, valamivel lejjebb, a szurdokban már elhaladtam mellette, és köszöntünk is egymásnak, olyan kedélyes-kurtán, ahogy a túrázók szoktak. Hogy ezen az elhagyatott ösvényen nincs senki a közelben, aki meghallhatná a kiáltásomat. Hogy ez a férfi engem vár: gondosan, körültekintően eltervezte az egészet, én pedig besétáltam a csapdjába.

Mindezt egyetlen másodperc alatt látom át.

Ez a nap – a nap, amelyen majdnem meghalok – korán indult számomra. Épphogy hajnalodott, amikor a vekkerem csörögni-rázkódni kezdett az ágyam mellett. Ideje volt belebújni

az egyenruhamba, kimászni a lakókocsiból, és lábujjhegyen leosonni a kőlépcsőn a néptelen konyhába – itt begyújtottam a tűzhely sütőjét, bekapcsoltam a kávéfőzőket, a kenyérpíri-tókat, felszeleteltem öt jókora vekni kenyeret, megtöltöttem a vízforralókat, és kinyíló szirmú orchideát formáztam negyven papírszalvétából.

Épphogy elmúltam tizennyolc, és máris túl voltam egy sikeres szökésen. Elmenekültem, magam mögött hagytam mindent: az otthonomat, az iskolát, a szüleimet, a vizsgákat meg azt, hogy ezek eredményére várjak. Találtam magamnak munkát, valami „holisztikus, alternatív menedék” címen hirdetett pihenőhelyen, egy hegy lábánál, távol mindenkitől, akit csak ismertem.

Felszolgálom a reggelit, leszedem az edényeket, letörlöm az asztalokat, emlékeztetem a vendégeket, hogy ne vigyék magukkal a szobakulcsot. Bemegyek a szobájukba, bevetem az ágyakat, ágyneműt cserélek, takarítok. Felszedegetem a padlóról a ruhákat, törülközőket, könyveket, cipőket, illóolajos fiolákat és meditációs szőnyegeket. A szanaszét hagyott tárgyak történeteket mesélnek; megtudom belőlük, hogy az emberek nem mindig olyanok, amilyenek látszanak. Lakik itt egy nagyképműen bölcsekedő, szigorú férfi, aki az ebédlőben ragaszkodik ugyanahhoz az asztalhoz, meg hogy egy bizonyos fajta szappant és tökéletesen zsírszegény tejet kapjon – kiderül róla, hogy feltűnően vonzódik a pihe-puha kasmírzoknikhoz és buja mintás selyem alsóneműhöz. A vacsoránál nyakig gombolt blúzban, lesütött szemmel ülő, lenőtt dauerú nő éjszaka átlényegül lovas holmikat kedvelő, szadomazo avatarjává: emberre szabott lószerszám, apró bőrnyereg, vékony, de fájdalmas

nyomot hagyó ezüst lovaglopálca. Aztán ott van a londoni pár, akik mintha csodálatosan és irigylésre méltóan boldogok lennének – a vacsoránál el nem engednék egymás manikűrözött kezét, nevetgélve sétálgatnak alkonyatkor, és esküvői képeiket mutogatják nekem –, a szobájuk hangulatából azonban bánat, remény, gyász árad. Fürdőszobájuk polcain szinte semmi sem fér el a peteérésjelző tesztekől. Az éjjeliszekrényükön halomban állnak a termékenységet elősegítő gyógyszerek. Ezekhez sosem nyúlok – mintha azt üzenném, hogy nem is láttam, nem vagyok tisztában az egészszel, nem tudok semmit.

Az egész délelőttöt azzal töltöm, hogy átrostálom, szervezem, próbálom megkönnyíteni mások életét. Eltakarítom az emberi lét nyomait, eltörlöm minden bizonyítékát annak, hogy a vendégek ettek, aludtak, szeretkeztek, veszekedtek, mosakodtak, ruhát vettek fel, újságot olvastak, hajtat, bőrfoszlányokat, borostát, vért és lábkörömdarabkákat hagytak maguk után. Port törlök, a folyosón végighúzom magam mögött a porszívót, mintha hosszú pórázon sétáltatnám. Ha szerencsés vagyok, ebédidő táján akad négy óráam, ami alatt azt csinálom az esti műszakig, amit csak akarok.

Így hát feljöttem a tóhoz, ahogy szabad időmben gyakran teszem. Ezen a napon valami oknál fogva úgy határoztam, hogy azon az ösvényen indulok el, amely átvezet a túloldalra. Hogy miért? Elfelejtettem. Lehet, hogy aznap előbb végeztem a munkával, vagy a vendégek hagytak a szokásosnál kisebb rendetlenséget, és így korábban léptem ki a vendégházból. Talán a derült, verőfényes idő csábított arra, hogy ne a megszokott sétautamat válasszam.

Életemnek ebben a szakaszában még semmi okom sem volt tartani attól, hogy valami elhagyatott vidéken barangoljak. Jár-tam önvédelmi tanfolyamra – annak a tengerparti skót város-kának a közösségi házában szervezték, ahol a kamaszkoromat töltöttem. Az oktató, egy hordó alkatú, dzsúdóruhás férfi kife-jezetten baljós élvezettel vázolta a különféle helyzeteket. Késő éjjel épp kilépsz egy pubból, amikor valami nagydarab fickó kiront egy sikátorból, és rád veti magát, ismertette a szituációt, miközben túlburjázó szemöldöke alól egyenként végigmért bennünket. Vagy: sötét van, köd, te a zebránál vársz a zöldre, amikor valaki megragadja a táskád pántját, és a földre lök. Ezek a vészterhes történetek mindig ugyanazzal az enyhén kárörven-dő hangsúllyal feltett kérdéssel végződtek: na, és akkor mihez kezdesz?

Gyakoroltuk, hogyan lendítsük hátra a könyökünket, hogy torkon találjuk képzeletbeli támadónkat – közben persze a sze-münket forgattuk, hiszen mégiscsak tizenéves lányok voltunk. Egymás után kísérleteztünk azzal, hogy a lehető leghangosab-ban sikoltsunk. Kötelességtudóan és unottan soroltuk a férfitest gyenge pontjait: szem, orr, torok, ágyék, térd. Úgy gondoltuk, hogy simán megoldanánk a dolgot, hogy bármikor szembe tudnánk szállni a lesben álló idegennel, részeg támadóval, tás-kát elragadni készülő tolvajjal. Biztosra vettük, hogy képesek lennénk kiszabadulni a szorításukból, felrántani a térdünket, körmünkkel belekapni a szemükbe. Úgy ítéltük meg, hogy megtalálnánk a kiutat ezekből a riasztó, ám különös módon mégis izgalmas helyzetekből. Megtanítottak bennünket arra, hogy zajt csapjunk, hogy felhívjuk magunkra a figyelmet, hogy

azt ordítsuk: RENDŐR! Azt hiszem, közben magunkévá tetünk egyfajta félreérthetetlen üzenetet is: sikátor, éjszakai klub, kocsmá, közlekedési lámpa – vagyis a veszély városi természetű. Ilyesmi nem történik vidéken, vagy a mienkhez hasonló városkákban, ahol nincsenek éjszakai klubok, sikátorok, sőt közlekedési lámpák sem. Szabadon tehetünk bármit, amihez csak kedvünk van.

S most mégis itt ez a férfi a hegytetőn, elállja az utamat, rám vár.

Fontosnak érzem, hogy ne mutassam ki a félelmemet, hogy elhitesse, nem tűnt fel semmi különös. Így hát továbbmegyek, felemelem és leteszem a lábam, előbb az egyiket, aztán a másikat. Ha megfordulnék és elszaladnék, másodperceken belül utolérne, és a menekülés tényében lenne valami visszavonhatatlan, valami olyan, ami rávilágítana arra, hogy feltámadt bennem a gyanú. Mindkettőnk számára egyértelművé válna, mi is a helyzet, és akkor már nem lehetne elodázni, bekövetkezne a végkifejlet. Az egyetlen választási lehetőségem az, ha folytatom az utam, ha úgy teszek, mintha minden teljesen rendben lenne.

– Jó napot újra – köszön rám a férfi, és tekintete végigsuhan az arcomon, majd lesiklik a testemre, sáros, meztelen lábamra. A pillantása nem buján érzéki, inkább felméri a helyzetet; inkább számító, mintsem kéjvágyó. Úgy bámul, mintha megpróbálna végiggondolni valamit, mintha épp azt tervezné, pontosan hogyan is hajtja majd végre az egészet.

Képtelen vagyok a szemébe nézni, nem tudok egyenesen rámeredni, nem egészen... De azért érzékelem, hogy közel ülő szeme van, feltűnően magas, a metszőfoga elefántcsontszínű, keze erősen markolja a hátizsákja vállpántját.

Muszáj a torkomat köszörülnöm, hogy képes legyek viszszaaköszönni. Azt hiszem, biccentek is. Elfordulok, hogy elléphessek mellette; megcsap a friss verejtek és a bőr hátizsák átható szaga, és érzek rajta valami vegyi adalékokban gazdag borotválkozóolajat is, ami mintha halványan ismerős lenne.

Elmentem mellette, túljutottam, már szedem is a lábam tovább, megnyílt előttem az ösvény. Feltűnik, hogy a férfi a turistaút legmagasabb pontját választotta ki az orvtámadása helyszínéül. Eddig egyfolytában felfelé kaptattam – ettől a ponttól fogva indulhatok lefelé a hegyről: a vendégház, az esti műszakom, a munka, az élet felé. Innen már lejtőn haladok.

Nagyon odafigyelek arra, hogy magabiztosan, céltudatosan lépkedjek, és semmiképpen se áruljam el ijedtségemet. Nem félek – ezt mondogatom magamban, miközben a vér olyan tomboló morajjal áramlik az ereimben, akár a tenger. Talán megúsztam, gondolom magamban, talán csak félreértettem valamit. Talán teljesen normális dolognak számít lesben állva várni fiatal lányokra valami elhagyatott ösvényen, aztán útjukra engedni őket.

Tizennyolc éves vagyok. Épphogy. Szinte semmit sem tudok.

Azzal viszont tisztában vagyok, hogy a férfi ott jön közvetlenül mögöttem. Hallom bakancsos lépteit, hallom, hogy

susog a nadrágja minden mozdulatára – valami légáteresztő, de vízhatlan anyag lehet.

És már be is ért, felveszi a tempómat. Nagyon közel, bensőségesen közel van hozzám, karja a vállamhoz ér – mintha valami ismerősöm lenne... mint amikor az osztálytársaimmal együtt ballagtunk haza az iskolából.

– Szép időnk van – szólal meg, és az arcomba néz.

Továbbra is lehajtom a fejem.

– Igen, az – felelem.

– De nagy a meleg. Lehet, hogy úszom egyet.

Van valami különös a beszédében, tűnik fel, miközben szapora, összehangolt léptekkel haladunk előre az ösvényen. Egy-egy szótag közben megtorpan, egyáltalán nem pergeti az *r* hangot, a *t*-ket külön megnyomja, monoton módon, már-már kifejezéstelenül beszél. Elképzelhető, hogy kissé „hibbant”, ahogy azt mondani szokták, mint az a férfi, aki régebben az utcánkban lakott. A háború vége óta nem dobott ki semmit, a háza előtti kertet teljesen befutotta a borostyán, mintha Csipkerózsika várkastélya lett volna. Gyakran próbáltuk megtippelni, mi minden bújhat meg a zöld levélszőnyeg alatt: autó, kerítés vagy egy motorkerékpár? Mindig kötött sapkát, mintás, ujjatlan trikót és macskaszőrrel belepett, hajdan elegánsnak számító öltönyt viselt. Néha átjött hozzánk egy zsákra való kiscicával, hogy játszhassunk velük; máskor részeg volt, indulatos, vérben forgó szemmel, ordítva hadart valami elveszett képeslapokról, és ilyenkor anya megfogta a karját, és hazavezette. – Maradjatok itt – szólt hátra nekünk. – Egy perc, és itt vagyok. – Azzal már el is indult a férfival a járdán.

Lehet, hogy itt is valami ilyesmiről van szó, ötlik fel benem, és előnt a megkönnyebbülés. Ez a férfi talán pontosan olyan, mint az a régi szomszédunk, aki annyira más volt, annyira különc, és már régen meghalt; a házat kitakarították, fertőtlenítették, a mindent beborító borostyánt miszlikre szabdalták és elégették. Talán kedvesnek kellene lennem vele, mint amilyen anya volt. Együttérzőnek.

Miközben fűgén lépkedünk a tóparton, a férfi felé fordulok. Még el is mosolyodok.

– Úszik egyet? – jegyzem meg. – Jól hangzik.

Feleletképpen a nyakam köré kanyarítja a távcöve szíját.

Másnap belépek a közeli város rendőrőrsére. Beállok a sorba az emberek közé, akik elvesztett pénztárcákat, kóbor kutyákat, megkarcolt kocsikat szeretnének bejelenteni.

A pultnál álló rendőr oldalra billentett fejjel hallgat végig.

– Bántotta magát? – Ez az első kérdése. – Az a férfi... megérintette... megütötte... ajánlatot tett magának? Csinált vagy mondott bármit, amit nem illik?

– Nem – felelem –, nem egészen, de...

– De micsoda?

– Megtette volna – jelentem ki. – Ez volt a terve.

A rendőr tetőtől talpig végigmér. Itt-ott megfoltozott, rojtos szárú farmer rövidnadrág van rajtam, fülkagylóm külső ívében több ezüstkarika díszeleg, a sportcipőm szakadt, a pólómon egy dodó képe alatt a „Látta valaki ezt a madarat?” felirat. Loboncos hajamra nem igazán lehet jobb szót találni, mint

azt, hogy „sörény” – gyöngyöket és tollakat font bele az egyik vendégünk, egy derűsen nyugodt arckifejezésű holland nő, aki hárfával és nemezeli felszereléssel érkezett a vendégházba. Pontosan annak nézek ki, ami vagyok: egy tinédzser, aki életében először egyedül lakik egy lakókocsiban, az erdőben, a semmi közepén.

– Szóval... – nyújtja a szót a rendőr, és a papírjai fölé görnyed. – Sétálni volt, találkozott egy férfival, egy darabig együtt baktattak, a férfi kicsit fura volt, aztán maga szépen hazament. Erről van szó?

– A nyakamba akasztotta a távcsöve szíját – tartok ki.

– És aztán mi történt?

– Aztán... – Elhallgatok. Gyűlölöm ezt a vastag szemöldökű, sörpocakos, tömpe ujjait türelmetlenül billegtető rendőrt. Tán még a hegyi tavacsknánál lesben álló férfinál is jobban gyűlölöm. – Aztán mutatott néhány kacsát a tavon.

A rendőr kísérletet sem tesz arra, hogy leplezze a vigyorát.

– Hát igen – jegyzi meg, és nagy csattanással becsukja az előtte heverő naplót. – Az tényleg elég ijesztő lehetett.

Hogyan is magyarázhattam volna el a rendőrnek, hogy olyan tisztán éreztem a férfiből sugárzó vágyat az erőszakra, mint a napon áthevült kőből áradó meleget? Azóta számtalanszor végigvettem magamban azt a percet a rendőrörs pultja előtt, és folyton azon töprengtem, volt-e valami, amit másképpen csinálhattam volna... hogy esetleg tehettem volna valami megjegyzést, ami talán változtatott volna a később történeten.

Például kijelenthettem volna: a felettesével akarok beszélni, olyan valakivel, akire az ilyen ügyek tartoznak. Most, negyvenhárom évesen ezt tenném, no de akkor? Fel sem merült bennem, hogy ilyesmi lehetséges egyáltalán.

Vagy ezt is mondhattam volna: figyeljen, az a férfi engem nem bántott, de valaki mást biztosan fog, ezért kérem, kutassa fel, mielőtt baj történne.

Azzal is érvelhettem volna, hogy ösztönösen megérezem az erőszak fenyegetését, a közelségét. Hogy bár az okát sosem értettem, mintha egy időben kifejezetten ezt a reakciót váltottam volna ki másokból. Ha az embert gyerekkorában megütik, megverik, sosem felejt el a saját gyengeségének, sebezhetőségének, kiszolgáltatottságának az érzését; tudja, hogy egyetlen szempillantás, egyetlen szusszanás alatt még egy kedélyes szituáció is brutálisan erőszakosba csaphat át. Ez az érzés egyfajta antitestként kering a véráramában. Elég gyorsan megtanuljuk felismerni az ellenünk irányuló, váratlan cselekedeteket: amikor a levegő megtelik egy bizonyos vibrálással, egy bizonyos zajjal. Kifejlődik bennünk az erőszak érzékelésének képessége, emellett egész sor olyan készséget alakítunk ki magunkban, amelyek segítségével megpróbálhatjuk elkerülni.

Az iskolát, ahová jártam, mintha átítatta, áthatotta volna az erőszak. A fenyegetés füstként töltötte be tereit: a folyosókat, osztálytermeket, a padosorok között szabadon maradt helyet. A tanárok fájdalmas pontossággal osztogatták a kokit, a fülhúzást, hajították el a táblatörlőt. Az egyik tanárnak az volt a szokása, hogy a nadrágja derekánál fogva felkapta és a falhoz

vágta az általa nem kedvelt gyereket. Máig fel tudom idézni a viktoriánus burkolaton csattanó koponya hangját.

A legsúlyosabb vétségek esetén a fiúkat beküldték az igazgatónőhöz, aki megvesszőzte őket. A lányokat dorkóval verte. Gyakran rámeredtem a dorkómra – fekete vászon tornacipőmre, az orrán a patkó alakú gumibetéttel, amit mindig muszáj volt felvennünk, ha a tornateremben az ugrószekrényen vagy lovon kellett átkecmeregnünk –, különösképpen szürkés, recés talpát tanulmányoztam, és elképzeltem, ahogy a gumi egy kiszolgáltatott testen csattog.

Az igazgatónőre tisztelettel vegyes rettegéssel tekintettünk. Inas nyakára, madárkaromhoz hasonló ujjaira. Kendőire, amiket ezüsttűvel erősített a kardigánjához. Dolgozószobájára, melyben sötétek voltak a falak, a szőnyeg pedig borvörös. Ha behívatott, hogy megmutassam, hogyan boldogulok az elemis tankönyv olvasmányaival, mindig lebámultam arra a szőnyegre, és elképzeltem, ahogy ott állok felhajtott szoknyával, a sorsomra várva, és felkészülök az első csapásra.

Hát persze hogy az erőszak leszivárgott a tanulók közé is. Különösen népszerűnek számított a „karkötő” – ilyenkor az ember karját két kézzel megfogták, megcsavarták a bőrét, mintha vizes törülköző lenne, egész addig, míg hullámos, vörös vonalak nem rajzolódtak ki rajta. Hajhúzás, ujjak gyötrése, fejfogás, lábra taposás – bőséges és egyre gyarapodó kínzásformák álltak azok rendelkezésére, akik másokat akartak terrorizálni. Balszerencsémre, én több szempontból is hátrányos helyzetben voltam: nem olyan akcentussal beszéltem, mint a helybeliek; már az iskolába

kerülésem előtt megtanultam olvasni; tudtomra adták, hogy nem nézek ki „normálisan”, vagyis valamilyen szempontból elfogadhatatlannak, sértőnek találták a külsőmet; a szoknyáimon látszott, hogy már több alkalommal leengedték, majd újra felvarrták a szélüket; gyakran betegeskedtem, ezért sokat hiányoztam az iskolából; dadogtam, ha felszólítottak; nem lakkcipőt hordtam, és így tovább. Emlékszem, az egyik fiú osztálytársam egyszer beszorított egy téglafal mögé, egyetlen szó nélkül megragadta nyári ruhám vállát, és felfelé rántotta, de olyan erővel, hogy a pánt fájdalmasan belevágódott a hónaljamba. Sosem került szóba köztünk ez az incidens. Emlékszem egy idősebb, fényes hajú, sötét frufrus lányra, aki az egyik szünetben egyszer csak kivált a többiek közül, elkapott, és arcomat egy fa kérgéhez dörzsölte. A középiskola első évében, egy kémiaóra közepén váratlanul ököllel ütött arcul egy tizenkét éves skinhead. Ha a nyelvem hegyét végighúzom a felső ajkamon, még mindig érzem a megmaradt heget.

Így hát, amikor az a férfi a nyakam köré kanyarította a távcső szíját, akkor magyarázhatott ő arról, hogy csak meg szeretne mutatni egy csapat pehelyécét, én pontosan tudtam, hogy mi készül. Szinte az orromban éreztem a szándéka szagát, szinte láttam, ahogy csillogó tömeggé sűrűsödik össze a levegőben kettőnk között. Ez a férfi egyszerűen csak egy újabb alak volt a sok közül, akiknek nem tetszett az akcentusom, a cipőm vagy isten tudja csak, micsoda – ezzel már rég nem foglalkoztam –, és arra készült, hogy bántani fog. Fájdalmat akart okozni, rám zúdítani valami gyötrelmet, és én semmit sem tehettem ellene.

Arra jutottam, hogy muszáj lesz belemennem ebbe a „néz-
zük a madarakat” játékba. Tudtam, hogy ez az egyetlen esélyem.
Egy erőszakos alakkal sosem lehet szembeszállni, sosem lehet
felelősségre vonni, sosem lehet tudomására hozni, hogy tudjuk.
Hogy tisztában vagyunk azzal, miféle ember.

Belekukkantottam a távcsőbe, de csak egy szívdobbanásnyi
időre. Ó, mondtam, nahát, pehelyrécék, és már le is hajtottam
a fejem, hogy kibújjak a szíj hurkából. A férfi azonban utánam
jött, hát persze hogy követett azzal a fekete bőrszíjjal, mert új-
ra le akart lassózni, de ezúttal úgy fordultam, hogy szemben
legyek vele. Rámosolyogtam, valamit motyogtam a dunnalu-
dakról, hogy milyen érdekesek is, és hogy vajon belőlük csinál-
ták régen a dunyhákat, vajon onnan kapták a nevüket, hogy
dunnaludak tollával vannak megtöltve. Igen? Hogy ez meny-
nyire érdekfeszítő. Meséljen még róluk, mondjon el mindent,
amit csak tud a ludakról, a récékről, a madarakról, a madarak
megfigyeléséről, istenkém, hogy maga milyen tájékozott, biztos
sokat jár madárlesre. Tényleg? Akkor beszéljen tovább, árulja el,
mi volt a legkülönlegesebb madár, amit valaha megpillantott,
folytassa csak, de közben azért haladjunk lefelé, mert nekem
mennem kell, kezdődik a műszakom, ott dolgozom... látja azo-
kat a kéményeket? Hát azon a helyen. Egész közel van, ugye?
Már várnak rám, többen is. Ha kések egy kicsit, néha eljönnek
megkeresni, igen, a főnököm, ő már nagyon vár. Gyakran fel-
sétál ide, ahogy a személyzet többi tagja is, és a főnököm tudja,
hová indultam, hát persze hogy tudja, pontosan tudja, hiszen
én magam szóltam neki a mai tervemről, bármelyik percben
felbukkanhat, talán már ott jár, a mögött a kanyar mögött. Igen,

persze hogy mehetünk erre, és közben mi lenne, ha még mesélne a madárlesésről, igen, kérem szépen, ennek nagyon örülnék, de közben rohannom kell, mert már várnak rám.

Két héttel később rendőrautó gurul végig a vendégházhoz vezető kanyargós úton, megáll, és ketten kiszállnak belőle. Az egyik emeleti szoba ablakából látom őket, épp párnákat próbálok a huzatukba gyömöszölni. Rögtön tudom, hogy mit keresnek ott, hogy miért jöttek, ezért meg sem várom, hogy meghalljam a nevemet, máris elindulok lefelé a lépcsőn feléjük.

Ez a két rendőr semmiben sem emlékeztet arra a férfirra, akit az őrsön beszéltem. Öltönyt, illetve kosztümöt viselnek, a tekintetük komoly, figyelmes. Amikor megmutatják a jelvényüket és igazolványukat Vincentnek, a főnökömnek, az arc kifejezésük hivatalos, rutinosan semleges.

Négyszemközt akarnak beszélni velem, ezért Vincent épp használaton kívül álló szobába vezet bennünket. Ő is velünk tart, mert jó ember, és mert alig néhány évvel vagyok csak idősebb a saját gyerekeinél, akiknek a kiabálása, visítozása idehallatszik az épület mögötti gyepről.

Leülök az ágyra, amit aznap reggel vetettem meg, a férfi nyomozó letelepszik a díszes, vesszőből font asztalka mellé – bizonyos vendégek itt szeretik elfogyasztani a reggeli teájukat –, a nő pedig leereszkedik mellém az ágyra.

Vincent a háttérben téblábol, gyanakvó hangon mormol, úgy tesz, mintha megigazgatna egy ablakban lógó kristályt, mintha letörölné a nem létező port a kandallópárkányról, mintha nagy

zörgéssel helyrerakná a kandalló rácsánál sorakozó piszkavasakat. Hajdan a virággyerekek közé tartozott, a Haight-Ashbury negyed hippikultúrájának túlélője, akinek nincs valami jó véleménye az általa csak „a jard”-nak nevezett személyekről.

A rendőrök szórakozott udvariassággal tudomást sem vesznek róla. A nyomozónő közli velem, hogy az a férfi érdekelné őket, akivel nemrégiben séta közben találkoztam. El tudnám-e mondani, hogy pontosan mi történt?

Így hát hozzáfogok. Azzal kezdem, hogy leírom, hogyan előztem meg a férfit még a sétám kezdetén, hogyan indult egészen más irányba, hogy aztán mégis előttem bukkanjon fel újra. Fogalmam sincs, hogyan csinálta, mert nincs arra semmiféle ösvény, amin elém vághatott volna, legalábbis nem tudok róla, magyarázom, a rendőrök pedig biccentenek, megfontoltan, figyelmesen hallgatnak, és biztatnak, hogy folytassam csak. A tekintetüket egy pillanatra sem veszik le rólam, mintha semmi sem lenne nálam fontosabb a számukra. Amikor eljutok a távcső szíjához, abbahagyják a bólogatást. Mindketten rám merednek, még csak nem is pislognak. Különös, dermedt pillanat ez. Úgy érzem, mintha egyikünk sem venne levegőt.

– Egy távcső szíját? – kérdez vissza a férfi.

– Igen – felelem.

– És a nyaka köré tette?

Bólintok. Elkapják a pillantásukat, lenéznek, a nő valamit lejegyez a noteszába.

Aztán átnyújt egy dossziét, és megkérdezi, hajlandó lennék-e megnézni néhány fotót, és tudatni velük, ha köztük van a távcsöves férfi képe.

A főnököm ezen a ponton közbeszól. Képtelen megállni.

– Nem kell semmit sem mondanod, te is tudod, hogy nem kell. Nem kell maguknak semmit mondania.

A nő már emeli a kezét, hogy csendre intse Vincentet, amikor mutatóujjammal rábökök az egyik fényképre.

– Ez az a férfi – jelentem ki.

A nyomozók szemügyre veszik. A nő újra beír valamit a noteszába. A férfi megköszöni a segítségemet, és elveszi tőlem a dossziét.

– Megölt valakit, ugye? – bököm ki.

Kifürkészhetetlen arccal egymásra néznek, de nem válaszolnak.

– Megfojtott valakit. A távcsöve szíjával. – Előbb az egyik, majd a másik nyomozó felé fordulok, és már tudjuk... már mindannyian tudjuk. – Így volt?

A szoba túloldalán Vincent fojtott hangon elkáromkodik magát. Aztán odaballag hozzám, és a markomba nyomja a zsebkendőjét.

A lány, aki meghalt, huszonkét éves volt. Új-Zélandról érkezett a barátjával, hátizsákkal járták be Európát. A fiú aznap nem érezte jól magát, ezért a hostelben maradt, a barátnője pedig egyedül indult túrázni. Megerőszakolták, megfojtották, majd egy gödörbe temették. Három nap múlva fedezték fel a testét annak az ösvénynek a közelében, amelyen én is végigmentem.

Mindezt csak azért tudom, mert a következő héten elolvashattam a sztorit a helyi lapban. A rendőrök nem voltak haj-

landók beszélni róla. Megláttam a cikk címét az újságos kirkatában, és bementem megvenni a lapot, melynek címlapjáról az új-zélandi lány bámult rám. Világos haját pánntal fogta össze, szeplős arca, széles, őszinte mosolya volt.

Nem túlzok, amikor azt mondom, hogy ha nem is mindennap, de sokszor eszembe jut ez a lány. Tudatában vagyok annak, hogy az ő élete véget ért, túl hamar vágták el a fonálát, míg az enyém valami oknál fogva folytatódhatott.

Sosem derült ki, hogy elfogták-e azt a férfit, hogy vádat emeltek-e ellene, hogy elítélték és börtönbe csukták-e. A kihallgatásom alatt valahogy volt egy olyan érzésem, hogy a nyomozók már tudják, kiról van szó, hogy elkapták, és tőlem csak megerősítést vártak. Lehet, hogy voltak megdönthetetlen bizonyítékul szolgáló DNS-mintáik. A férfi talán vallomást tett. Esetleg akadtak más tanúk, más áldozatok, más áldozatnak kiszemelt személyek, akik tanúskodtak a bíróságon. Engem erre sosem kértek, ahhoz pedig túl tapasztalatlan, vagy inkább azt gyanítom, túl döbbsent voltam, hogy ne hagyjam annyiban, hogy felhívjam a rendőrséget, és megkérdezzem, mi van, elkapták azt a férfit, börtönbe csukták?

Nem sokkal az incidens után el is utaztam, így már sosem tudhatom biztosan, hogyan végződött az ügy. Mindez jóval az előtt történt, hogy ránk köszöntött volna a rögtön és mindenhonnan hozzáférhető hírek idősza. Az interneten semmi nyomát, semmi jelét sem találok ennek a bűnesetnek, pedig többször is kerestem.

Fogalmam sincs, miért kímélte meg az a férfi az én életemet, miközben az új-zélandi lányét elvette. Talán pánikolni kezdett

az áldozata? Megpróbált elmenekülni? Sikoltzott? Elkövette azt a hibát, hogy viselkedésével megmutatta a férfinak: tisztában van azzal, micsoda szörnyeteg?

Utána még sokáig álmodtam a férfiről, akivel azon az ösvényen találkoztam. Általában változatos öltözetekben jelent meg, de a hátizsákja és a távcsöve mindig nála volt. Az álom ködében összezavarodva csak a felszereléséről ismertem rá, és ilyenkor mindig ez villant át az agyamon: ó, hát már megint maga az? Szóval visszajött?

Ezt a történetet nem könnyű szavakba önteni. Tulajdonképpen még sosem meséltem el, legalábbis eddig nem. Akkoriban senkinek sem említettem a dolgot, sem a barátaimnak, sem a családomnak – valahogy nem láttam, hogyan is lehetne a történeteket a nyelvtan, a mondattan keretébe foglalni. Jobban belegondolva, egyetlen személynek mondtam csak el: annak a férfinak, akihez később feleségül mentem, de már évekkel a megismerkedésünk után. Épp Chilében voltunk, és egy este valami hostel étkezőjében ültünk, amikor beszélni kezdtem erről. Az arckifejezése olyan mélységes, olyan zsigeri döbbenetről árulkodott, hogy tudtam: ezt a történetet valószínűleg már egész életemben sosem mesélem el újra.

Ami azzal a lánnyal történt, ami kis híján velem is megtörtént, abból nem lehet könnyed sztorit csinálni, nem lehet anekdotává alakítani, nem válhat olyan bevett szöveggé, amit aztán előadhatok újra meg újra egy vacsoraasztalnál vagy telefonbeszélgetés közben, és ami szájról szájra száll. Hiszen ez a mese a borzalomról szól, a gonoszról, a legszörnyűbb képzelgéseinkről. Olyan történet, amit elzárva kell tartani valami né-

ma, sötét zugban, ahová sosem kukkantunk be. A halál suhant el mellettem azon az ösvényen, olyan közel hozzám, hogy szinte éreztem az érintését, a szelét, de azt a másik lányt ragadta meg, és őt rántotta le magával.

Még mindig képtelen vagyok elviselni, hogy bárki a nyakamhoz érjen, legyen az a férjem, a gyerekeim vagy a kedves orvos, aki egyszer meg akarta vizsgálni a mandulámat. Még igazán rá sem ébredék, miért teszem, de ösztönösen máris elrántom a fejem. Sosem hordok semmit, ami a nyakamhoz simul. Sálak, garbónyakú pulóverek, szoros nyakláncok, valami magasabb inggallér – az ilyesmi sosem lesz nekem való holmi.

A lányom nemrég egy hegycsúcs felé mutatott, amire iskolába menet figyelt fel.

– Felmehetnénk oda?

– Persze – feleltem a zöldellő hegytető felé pillantva.

– Csak te meg én?

Egy pillanatra elnémultam.

– Mindannyian felmehetnénk – böktem ki végül. – Az egész család.

A lányom mindig is pontosan érzékelte mások hangulatát, és most is azonnal rájött, hogy valamit rejtegetek.

– De azt miért nem lehet, hogy csak te meg én?

– Mert... mert biztos a többiek is szívesen velünk tartanak.

– De miért nem csak mi ketten megyünk?

Mert... mert képtelen vagyok elmondani, döböntem rá. Mert nem tudom megfogalmazni, hogy miféle veszély leselkedhet rád a kanyargós ösvényeken, a sziklák mögött, az erdő sűrűjében. Mert hatéves vagy. Mert vannak a világban olyanok, akik bántani akarnak, miközben te azt sem fogod fel, hogy miért. Mert még nem jöttem rá, hogyan mesélhetnék neked ezekről a dolgokról. De ki fogom találni.